

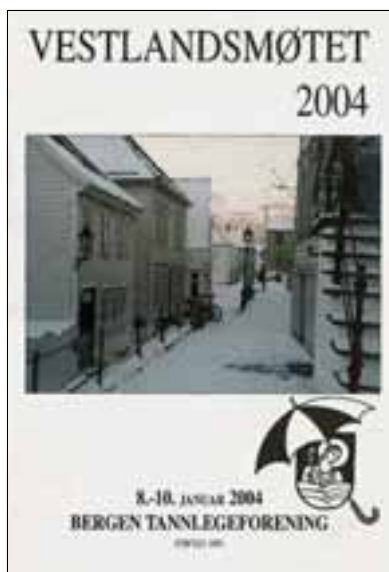
Vestlandsmøte på velprøvde spor

Kurser, foredrag og utstilling holdt vanlig god standard og etterlot fornøyde deltakere også på det 63. Vestlandsmøtet som fant sted den 8.–10. januar. Dette til tross for at lokalene på Radisson SAS Hotel Norge etter hvert er i minste laget i forhold til deltakerantallet. Det var imidlertid ingen sure miner å se, ikke en gang blant utstillerne, som nok er de som merker plassmangelen best.

BTFs nyvalgte formann, Ingrid Slinde, tok opp stafettpinnen etter den avgåtte formannen, Sturle Tvedt, som i sin åpningstale på fjorårets Vestlandsmøte nærmest nedla Den offentlige tannhelsetjenesten. Slinde kunne derimot berolige årets møtedeltakere; tannhelsetjenesten i Hordaland lever i beste velgående og har unngått de mest brutale budsjett-kuttene sammenlignet med hva som har skjedd i enkelte andre fylkeskommuner. Bemanningssituasjonen er også bedre enn på mange år, til tross for at tannlegenes lønnsnivå ligger under nivået i nabofylkene. Men fylket har dårlig råd, og det omorganiseres og kuttes både på stillinger og tilbud.

Slinde tok også opp tilstanden ved fakultet i Bergen og uttrykte bekymring over at det fortsatt ikke er bevilget penger til et nybygg. Situasjonen medfører slitasje på så vel lærere som studenter og er dårlig reklame for rekruttering til utdanningen i Bergen, mente hun.

Presidenten, Carl Christian Blich, som på forrige Vestlandsmøte takket pent for seg som president, hadde «tatt opp hansken» på nytt, og kunne ved dette møtet blant annet orientere om den store utredningen av det offentlige engasjementet i tannhelsetjenesten som i løpet av året skal foretas av et utvalg nedsatt av Helsedepartementet.

NICO- hva er det?

«Neuralgia-Inducing Cavitation Osteonecrosis – G.V. Blacks glemte sykdom?» var den imponerende tittelen på professor Leif Tronstads åpningsforedrag. Mange lurte nok på om de tidlige hadde sovet i timen, men Tronstad kunne berolige forsamlingen. Begrepet, greit forkortet til NICO, er beskrevet av Bouquot i 90-årene, og er ganske nytt og foreløpig ikke særlig kjent i tannlegeverdenen. Noen tannleger har imidlertid møtt pasienter med kroniske smerter som mener å ha denne diagnosen, som beskrives av Bouquot som små, lokaliserte infarktdannelser med påfølgende nekrose og smerter i kjevebenet, men som ikke kan sees på røntgenbilder. Tronstad summerte opp dagens kunnskap om smertetilstander i munnhule og kjeve, og konkluderte med at NICO ikke er en reell diagnose, men at ulike tilstander i kjeve og tenner, f.eks. et restgranulom, en pulpitt eller dysfunksjon i nerver kan gi kroniske smerter som er vanskelige både å diagnostisere og behandle.

Bleking – et stadig aktuelt tema

Når skal vi bleke og når skal vi la være, spurte laboratorieleder ved NIOM, Jon E. Dahl. Når er det hvitt nok og hva med etikken? Det er viktig å sette en grense og å ikke være med på å skape et behov, mente han og viste eksempler på amerikansk og annet reklamemateriell for bleking. Virkemåte, metode og produkter for ekstern og intern klinikk-bleking ble gjennomgått så vel som tannlegestyrte hjemmebleking og hjemmebleking ved bruk av håndkjøpspreparater. – Husk at oblitererte tenner og tenner med misfarging som følge av metalljoner ikke lar seg bleke, advarte han. Han minnet også om at belysning ikke har noen dokumentert effekt på blekeprosessen, og viste eksempel på at grenseverdien for skadelig UV-stråling overskrides etter tre minutter. For pasientene er det også viktig å bli minnet om at de ikke kan røyke og drikke te eller kaffe etter blekingen. Og det må heller ikke legges fyllinger basert på plastmaterialer før etter to uker. – Det er også lov å fraråde bleking hvis man ikke kan gå god for den odontologiske diagnosen som må ligge til grunn, og ved hjemmebleking er det bedre å bruke lav konsentrasjon (10 prosent karbamidperoksid) i lenger tid enn høy konsentrasjon av blekemiddelet, avsluttet han.

Se opp for peri-implantitt

– Vær obs, det er stor forskjell på peri-odontitt og peri-implantitt. Implantater er dårligere rustet mot infeksjon enn tenner og en ubehandlet peri-implantitt kan progrediere svært fort. Det er derfor viktig med nøye oppfølging av implantatpasienter, både klinisk, med lommedybdemåler og røntgenologisk, med sonden på plass. Dette var hovedbudskapet til professor Tord Berglund fra Göteborg, som blant annet viste resultater fra flere hundeforsøk med ka-

rakteristiske kraterlignende lesjoner i forbindelse med implantater.

Uten speil og sonde?

Ikke nok med at speil og sonde er gammeldags, men sonden lager faktisk kaviteter. Det hadde vi hørt om før. Men at det var så mange nye og avanserte tekniske hjelpemidler i kariesdiagnostikken som de postdoktorstipendiat Sofia Tranæus fra Karolinska Institutet i Stockholm omtalte, var nytt for undertegnede. Kvantitativ lysindusert fluorescens, laser, fiberoptikk med og uten digitalt kamera koblet til, optisk kariesmonitor, elektrisk impedans med vekselstrøm til sonde og ultralyd var blant hjelpemidlene som ble beskrevet, uten at det optimale instrument for kariesdeteksjon og -kvantifisering foreløpig er funnet. Noen ble påvirket av plakk og tannstein eller fukt, andre var for følsomme. Kanskje kan speil og sonde, brukt med varsomhet, fungere ennå en stund?

Ønsker flere pasienter

Leder ved TAKO-senteret, Kari Storhaug, orienterte om ulike sjeldne medisinske tilstander som blir diagnostisert og eventuelt behandlet ved senteret. Hun oppfordret tannlegene til å henvise flere voksne pasienter med sjeldne diagnoser. Konsultasjoner ved senteret koster ikke noe for pasienten, og Rikstrykdeverket dekker reiseutgiftene, kunne hun fortelle.

Tenner for livet – og litt til

«Plasser gebisset på museum» var tittelen på førsteamanuensis Gunhild Vesterhus Strands foredrag som hun knyttet opp mot Sosial- og helsedirektoratets nye landsdekkende prosjekt «Tenner for livet». – Proteser er et problem. Folk har tenner lenger enn før, og vi må hjelpe dem til å beholde dem, og dermed deres verdighet, var hennes engasjerte budskap. Det ble supplert med praktisk veiledning i alt fra aktuell og konkret fluorprofylakse via råd om kostholdsveiledning og opplæring av pleiepersonell til mer avansert behandling som bruk av gassen ozon ved kariesbehandling.

«Blir en syk av amalgamfyllinger og blir en frisk av å fjerne dem?» var tema for leder av Bivirkningsgruppen, Lars Björkman, som blant annet summerte opp resultatene fra en nylig avsluttet tverrfaglig studie over 7 år, som vil bli

publisert av Per Nerdrum og medarbeidere, og som svekker hypotesen om at fjerning av amalgam reduserer kroniske plager over tid.

Årets danske innslag på Vestlandsmøtet var overtannlege Ulla Pallesen, som i likhet med sin svenske kollega Berglund var både kursgiver og foreleser, og som i sin forelesning viste både elegante og enkle eksempler på

behandling av eroderte og slitte tenner. Praktisk klinisk nyttig var også forelesningen om bittfysiologi og rasjonell bittskinneterapi av spesialist i bittfysiologi og protetik, Anders Johansson, og professor Nils Skaug gav en meget omfattende orientering om smittefare og smitteverntiltak ved tannbehandling.

Skoletannklinikken på museum

Knut Meyers forbauselse var stor da han så antallet tannleger som ville benytte den relativt korte tiden mellom Vestlandsmøtets fagprogram og kveldens festligheter til å se på skoletannlegekontoret som var innredet som en del av det nylig åpnete skolemuseet på den gamle latinskolen i Bergen. – Da Per Øivind Rise ble tilsatt som direktør for skolemuseet, stod det en liten artikkel i Bergens Tidende, og at de til og med hadde en tannlegestol. Da var jeg på hugget med en gang, for

det er en selvfølge at det må være et skoletannlegekontor på et skolemuseum, sa en meget engasjert Knut Meyer som sammen med kollega Erik G. Lien stod for omvisningen. I samarbeid med BTFs museumskomité samlet de inn utstyr og innredet et kontor som er en nøyaktig rekonstruksjon av Nygård skoletannklinik. Denne klinikken er godt fotodokumentert siden den var på en utstilling i Paris i 1929 der den fikk en gullmedalje. – Den gullmedaljen levde de på helt til klinikken ble nedlagt

Knut Meyer var engasjert omviser på det nye skolemuseet. Her med kollega Ingeborg Kvarekvål. Innfelt: Originalflaskene til NTFs amalgam.